

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. P.**, . zast. Mgr. Tomášem Palou, advokátem se sídlem Veleslavínova 240/8, Opava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2016, čj. MSK 146416/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 10. 2016, čj. 20 A 8/2016-28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Opavy uznal dne 13. 10. 2015 žalobce vinným ze spáchání přestupku, kterého se dopustil tím, že dne 20. 2. 2015 ve 20:50 hod. předjížděl v obci Opava na železničním přejezdu jiné vozidlo a současně přejel vodorovnou dopravní značku V1a – podélná čára souvislá, ačkoliv je předjíždění na železničním přejezdu a přejíždění této čáry zakázáno [§ 125c odst. 1 písm. f) bod 7 a písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu]. Za to žalobci magistrát uložil pokutu ve výši 5 000 Kč a zákaz řízení všech motorových vozidel na dobu 6 měsíců. Žalovaný zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí magistrátu potvrdil dne 1. 2. 2016 rozhodnutím uvedeným v záhlaví.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou krajský soud zamítl. V žalobě žalobce namítal, že v řízení o přestupku bylo porušeno jeho právo na účast u

ústního jednání, neboť magistrát ústní jednání provedl, ačkoliv se žalobce řádně a včas omluvil ze zdravotních důvodů. Na žalobcův pokyn se z jednání omluvil také jeho zástupce. Podle krajského soudu postupoval magistrát správně. V řízení o přestupku se konala dvě ústní jednání – z prvního se žalobce i jeho zástupce omluvili, proto zde proběhl pouze výslech svědků a dokazování listinami; ve druhém pak proběhl výslech žalobce jako obviněného z přestupku. K hájení žalobcových práv při prvním ústním jednání postačovala přítomnost jeho zástupce, jehož omluvu soud shledal, stejně jako magistrát, nedůvodnou. K tomu soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2014, čj. 4 As 120/2014-21, Sb. NSS 3106/2014, a ze dne 23. 12. 2013, čj. 8 As 53/2013-37, podle kterých nemoc žalobce není způsobilá omluvit také nepřítomnost jeho zástupce. Na tomto závěru nic nezmění ani tvrzení žalobce, že se před prvním ústním jednáním neseznámil s e-mailovou odpovědí magistrátu na jeho omluvu. Tato procesní strategie by byla úspěšná, pokud by magistrát rozhodl ve věci po prvním ústním jednání, aniž by vyslechl žalobce.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[4] Dle stěžovatele byl postup magistrátu v rozporu s § 74 odst. 1 větou druhou zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Toto pochybení nemohla napravit skutečnost, že se konalo druhé ústní jednání, při kterém již magistrát stěžovatele vyslechl. Na rozdíl od věcí řešených v rozhodnutích NSS, na která odkazoval krajský soud, zde magistrát předvolal k ústnímu jednání jak zástupce, tak stěžovatele. To ukazuje na vůli magistrátu, aby se ústního jednání nutně účastnil také stěžovatel. Proto nemohlo po stěžovatelově omluvě a následné omluvě jeho zástupce proběhnout první ústní jednání v jeho nepřítomnosti.

[5] Další rozdíl vidí stěžovatel v tom, že v dřívějších věcech se zástupci omluvili z jednání z důvodu nemoci zmocnitele, přitom k jednání byli předvoláni pouze tito zástupci. V této věci však byl předvolán i stěžovatel a zástupce se ústního jednání nezúčastnil na jeho pokyn. K tomu stěžovatel dodává, že jeho zástupce je jako advokát povinen řídit se jeho pokyny, nemohl se proto ústního jednání zúčastnit proti vůli stěžovatele. Podle stěžovatele má jeho pokyn zástupci, aby se neúčastnil ústního jednání, přednost před zájmem magistrátu provést částečné dokazování (výslechem svědků a čtením listin): to totiž mohl provést až společně s výslechem stěžovatele (tedy v termínu druhého ústního jednání). Stěžovatel proto i s ohledem na svůj zdravotní stav důvodně předpokládal, že magistrát ústní jednání odročí.

[6] Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu i napadené rozhodnutí o odvolání a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění rozsudku krajského soudu a na své vyjádření k žalobě.

pokračování

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] V této věci se jedná o posouzení otázky, zda mohl magistrát ve správním řízení konat dne 5. 8. 2015 ústní jednání v nepřítomnosti stěžovatele podle § 74 odst. 1 věty druhé zákona o přestupcích. Podle tohoto ustanovení lze věc projednat v nepřítomnosti obviněného pouze tehdy, pokud se odmítne dostavit, ač byl řádně předvolán, nebo se nedostaví bez náležité omluvy či důležitého důvodu. Jelikož stěžovatel namítá porušení tohoto ustanovení, Nejvyšší správní soud zkoumal, zda byly v přestupkovém řízení splněny všechny podmínky v něm uvedené.

[10] Z obsahu správního spisu vyplývá, že dne 13. 7. 2015 doručil magistrát předvolání k ústnímu jednání zástupci stěžovatele a dne 23. 7. 2015 (doručeno fikcí, do schránky vhozeno dne 27. 7. 2015) stěžovateli. Jednání magistrát stanovil na den 5. 8. 2015 od 9:00 hod. Je tedy nesporné, že stěžovatel i jeho zástupce byli předvoláni řádně. Dne 3. 8. 2015 se stěžovatel z ústního jednání omluvil prostřednictvím zástupce z důvodu pracovní neschopnosti. Magistrát tuto omluvu přijal a téhož dne informoval stěžovatele, že jeho výslech provede v náhradním termínu, avšak ústní jednání 5. 8. 2015 přesto proběhne. Magistrát v něm provede dokazování výslechem svědků a čtením listinných důkazů, k čemuž postačí přítomnost stěžovatelova zástupce. Omluvu stěžovatele z ústního jednání (resp. z jeho výslechu jako obviněného) tedy magistrát posoudil jako náležitou. O tom také není mezi stranami sporu.

[11] Ze spisu dále vyplývá, že omluva stěžovatelova zástupce byla doručena do datové schránky magistrátu v den, kdy se konalo ústní jednání, přibližně hodinu před jeho začátkem. Magistrát se s ní seznámil až v době, kdy první ústní jednání probíhalo nebo již proběhlo. Ze skutečnosti, že ústní jednání proběhlo, je také zřejmé, že magistrát omluvu zástupce vyhodnotil tak, že není náležitá. Aby byla omluva náležitá, musí být mj. učiněna bezodkladně. K tomu lze odkázat na rozsudek NSS ve věci 8 As 53/2013, na který též odkazoval krajský soud; podle něj je třeba přihlížet ke konkrétním skutkovým okolnostem a času, který zbývá od doručení omluvy správnímu orgánu do začátku nařízeného ústního jednání. Zástupce poslal omluvu z jednání v krátkém časovém odstupu před jeho konáním, nemohl proto očekávat, že se magistrát stihne vyjádřit k důvodnosti omluvy.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti argumentuje rozhodnutím NSS ze dne 10. 4. 2015, čj. 4 As 65/2015-28, a tvrdí, že pokud správní orgán doručil předvolání k ústnímu jednání jak zástupci účastníka, tak účastníkovi samotnému, lze se domnívat, že považuje osobní přítomnost účastníka na ústním jednání za nutnou. Nejvyšší správní soud se však ztotožňuje se závěrem krajského soudu (i žalovaného) a nezbývá mu než zopakovat, že postup stěžovatele nemohl být v tomto případě úspěšný. Ve věci 4 As 65/2015 totiž správní orgán rozhodl v nepřítomnosti obviněného poté, co provedl pouze jedno ústní jednání, kterého se obviněný nemohl zúčastnit, a na základě tohoto ústního jednání vydal rozhodnutí. V nyní projednávané věci je situace odlišná, neboť proběhlo i druhé ústní jednání, ve kterém již magistrát stěžovatele vyslechl. Tím magistrát zhojil případný nedostatek ústního jednání a dosáhl cíle řízení (zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné

pochybnosti podle § 3 správního řádu), aniž byl stěžovatel jakkoli zkrácen na svých procesních právech.

[13] Nepřítomnost stěžovatele u výslechu svědků zásadně nemohla ohrozit cíl řízení, protože správní řád poskytuje hned několik možností, jak tento stav napravit. Podle § 38 správního řádu mohou účastníci a jejich zástupci využít právo nahlížení do spisu, a stěžovatel nebo jeho zástupce se tak mohli seznámit s protokoly o výsleších svědků. Dále musejí mít účastníci podle § 36 odst. 3 správního řádu možnost vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí ještě před jeho vydáním – k tomu dal magistrát stěžovateli možnost při druhém ústním jednání. V neposlední řadě se podle § 33 správního řádu účastník smí dát zastoupit zmocněncem, jak také stěžovatel udělal. Ke smyslu zastoupení se Nejvyšší správní soud vyjádřil ve svých rozhodnutích již několikrát (srov. např. rozsudky ze dne 17. 12. 2008, čj. 1 As 100/2008-61, či ze dne 20. 10. 2011, čj. 2 As 111/2011). Typické pro vztah zástupce a zastoupeného je, že zástupce svými úkony vyvolává vznik práv či povinností zastoupenému. Například právo navrhovat důkazy proto zástupce neprovádí jako svoje osobní právo, nýbrž jako právo vykonávané jménem zastoupeného. Totéž platí také pro pokládání otázek při výslechu svědků.

[14] Stěžovatel se jistě mohl důvodně domnívat, že magistrát považoval jeho účast na ústním jednání za nutnou. V odpovědi na jeho omluvu to také sám magistrát výslovně potvrdil, avšak pouze ve vztahu k výslechu stěžovatele. Proto také dvakrát vyhověl omluvě stěžovatele z ústního jednání a jeho výslech provedl až v době, kdy se jej mohl zúčastnit. Nebyl však žádný důvod domnívat se, že magistrát považuje za nutné, aby se stěžovatel osobně účastnil výslechu svědků a čtení listin (což magistrát v odpovědi na omluvu taktéž výslovně uvedl). Podle § 59 správního řádu smí správní orgán osobu předvolat pouze v případech, kdy je její účast na jednání nutná pro dosažení cíle řízení – osobní účast obviněného při výslechu svědků však mezi tyto případy obecně nepatří. Z konstantní judikatury NSS také plyne, že v případech, kdy obviněný nemá sám něco vykonat, postačí u ústního jednání přítomnost jeho zástupce, který může všechny potřebné úkony vykonat za něj (k tomu např. rozsudek ze dne 15. 1. 2016, čj. 5 As 159/2015-25, nebo již zmiňovaný 8 As 53/2013-37). Ve chvíli, kdy se stěžovatel z prvního ústního jednání (a tedy ze svého výslechu jako obviněného z přestupku) omluvil, změnilo se toto ústní jednání v tom smyslu, že v něm stěžovatel nemusel vykonat nic, v čem by nebyl zastupitelný svým advokátem. Proto jeho osobní účast na něm nebyla nutná a stačila by účast jeho zástupce, který se však jednání taktéž (a bez náležité omluvy či důležitého důvodu) neúčastnil.

[15] Podmínky pro ústní jednání v nepřítomnosti obviněného tak byly splněny, magistrát tedy mohl provést první ústní jednání bez osobní přítomnosti stěžovatele i přesto, že stěžovatel na své osobní účasti trval, a ve snaze dosáhnout svého odvolal z ústního jednání též svého zástupce. Pokud měl stěžovatel opravdu vážné důvody, proč se chtěl osobně účastnit ústního jednání (resp. výslechu svědků), mohl konkrétně uvést, které důvody to jsou, případně mohl svému zástupci sdělit, jaké otázky má svědkům pokládat.

[16] Nejvyšší správní soud pro dokreslení uvádí, že § 74 odst. 1 věta druhá mluví o **projednání** věci v nepřítomnosti obviněného. Přitom projednáním se podle rozsudku NSS ze dne 22. 2. 2006, čj. 1 As 19/2005, rozumí „*...nejen její projednání (např. za účasti*

pokračování

případných svědků apod.), ale též rozhodnutí o ní“. V této věci magistrát věc neprojednal v nepřítomnosti obviněného, neboť stěžovatel se osobně účastnil druhého ústního jednání, kde proběhl jeho výslech. Až poté magistrát rozhodl.

[17] Námitka, podle níž zástupce jednal na stěžovatelův pokyn, od kterého se jako advokát nemůže odchýlit, také nemůže stěžovateli prospět. Správní orgány ani soud nemohou od zástupce žádat, aby nerespektoval pokyn svého klienta; klient však pak musí nést důsledky svého rozhodnutí (a o tom by jej advokát měl předem poučit) – zde tedy skutečnost, že výslechy svědků proběhly již při prvním ústním jednání. Magistrát správně omluvu zástupce nepřijal, protože pokyn zastoupeného s ohledem na okolnosti tohoto případu nemůže být důležitým důvodem pro nepřítomnost zástupce na ústním jednání podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích.

[18] Z výše uvedeného plyne, že magistrát neporušil § 74 odst. 1 větu druhou, když provedl první ústní jednání ve věci, nařízené na den 5. 8. 2015, v nepřítomnosti stěžovatele, resp. jeho zástupce.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu